

Banki Spółdzielcze

Stabilność
i nowoczesnośćRozmowa z Michałem Ołdakowskim,
wiceprezesem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB

Jaki udział w rynku bankowym mają banki spółdzielcze? Wydaje się, że nie wypadają tak imponująco jak banki komercyjne.

Rynek bankowy w Polsce tworzy około 614 banków. W tej grupie są banki komercyjne, oddziały instytucji kredytowych, jak i banki spółdzielcze. Największą część, pod względem sum bilansowych i udziału w rynku stanowi 35 banków komercyjnych. Na koniec 2017 r. – łączna wielkość ich aktywów, wg danych KNF, wyniosła 1 606,7 mld zł, co daje ponad 90 proc. całego sektora bankowego. Aktywa banków spółdzielczych nie są już tak imponujące, wynoszą bowiem 130,3 mld zł, czyli około 7,3 proc. aktywów sektora bankowego ogółem. Jednak biorąc pod uwagę liczbę placówek oraz ich lokalizację, nie trudno zauważyć, że banki spółdzielcze są najbliższe swoich klientów. Łączna liczba placówek BS-ów przekracza 4,5 tys., czyli 40 proc. wszystkich placówek bankowych w Polsce. To jednostki bardzo często umiejscowione w mniejszych miejscowościach, gdzie jako jedyną świadczą usługi bankowe. Należy również zwrócić uwagę na silne związki banków spółdzielczych z lokalnymi społecznościami. Nie tylko świadczą one usługi finansowe, ale bardzo angażują się w lokalne działania społeczne, kulturalne i sportowe. Są nie tylko sponsorami, ale również inicjatorami wielu akcji charytatywnych, pomocowych i edukacyjnych.

W związku z rozdrobnieniem struktury sektora banków spółdzielczych rodzi się pytanie, czy takie instytucje mogą być konkurencyjne i bezpieczne?

Mimo że banki spółdzielcze są rozdrobnione i niezbyt duże, to ich siła wynika z lokalnego charakteru i bliskości z klientem, a także z tego, że potrafią ze sobą współpracować, tworząc zrzeszenia a w ich ramach systemu ochrony. Jedynie kilka BS-ów zdecydowało się działać samodzielnie, reszta to uczestnicy dwóch zrzeszeń – Grupy BPS gdzie bankiem zrzeszającym jest Bank Polskiej Spółdzielczości oraz Spółdzielczej Grupy Bankowej z SGB-Bankiem

w roli banku zrzeszającego. Ponadto kilkadziesiąt banków zrzeszonych w wymienionych grupach podjęło inicjatywę stworzenia własnego zrzeszenia wokół banku apeksowego. Zrzeszenia i banki zrzeszające to struktury i instytucje zapewniające wsparcie biznesowe i technologiczne. Rolą banków zrzeszających jest szeroko rozumiane wsparcie biznesowe BS-ów. Odpowiadają one za przygotowanie produktów i usług, zapewnienie rozliczeń i płatności, dostarczają całej gamy usług komplementarnych jak działalność walutowa, emisje obligacji, a także wspólna obsługa klientów, których potrzeby finansowe przekraczają możliwości pojedynczego banku spółdzielczego.

Dzięki współpracy biznesowej i technologicznej w zrzeszeniach banki spółdzielcze mają dostęp do najnowszych technologii i jakości świadczonych przez nie usług nie odbiega a często przewyższa ofertę banków komercyjnych.

Jakie ryzyka najczęściej ponoszone są przez banki spółdzielcze? Czy są one większe czy mniejsze od tych, które występują w bankach komercyjnych?

Banki spółdzielcze prowadzą tradycyjną bankowość, opartą głównie o działalność depozytowo-kredytową uzupełnioną paletą usług komplementarnych takich jak transakcje wymiany walut, leasing, faktoring czy usługi ubezpieczeniowe. Ich oferta jest przejrzysta, nie proponują one skomplikowanych struktur finansowych. Dlatego, zarówno ze względu na skalę prowadzonej działalności jak i jej nieskomplikowany charakter, ryzyka ponoszone przez BS-y są zdecydowanie mniejsze od występujących w bankach komercyjnych. Mówiąc o bezpieczeństwie warto przypomnieć, że depozyty wszystkich BS-ów objęte są gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Ważne z tej perspektywy jest także to, czego banki komercyjne nie mają, czyli systemów ochrony. W Polsce istnieją dwa systemy ochrony, określone skrótem IPS od angielskiego Institutional Protection Scheme, a powołane w 2015 r. przy obu funkcjonujących zrzeszeniach. Są to Spółdzielczy System Ochrony SGB oraz System Ochrony Zrzeszenia BPS. Banki tworzące systemy ochrony gwarantują sobie nawzajem płynność i wypłacalność. Do realizacji ewentualnej pomocy utworzono specjalny fundusz pomocowy, a banki zobowiązane są także do utrzymywania gwarantujących płynność zrzeszenia obowiązkowych minimalnych depozytów. Środki zgromadzone w ramach tych funduszy stanowią dodatkową gwarancję stabilności i bezpieczeństwa wszystkich uczestników, w tym również banków zrzesza-

jących. Głównym celem systemu ochrony jest jednak niedopuszczenie do powstania sytuacji wymagającej użycia pomocy. Służy temu rozbudowany system prewencji. Uczestnicy są oceniani przy pomocy systemu ratingowego oraz zestawu limitów.

Tworzeniu systemów ochrony towarzyszyły również wątpliwości m.in. co do tego czy zapisane w przepisach i w umowach mechanizmy będą wystarczające, a z drugiej strony czy nie będą zbyt restrykcyjne. Czy dzisiaj można powiedzieć, że systemy się sprawdziły?

Przykład już niemal trzyletniego okresu funkcjonowania Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB wskazuje na to, że jest to rozwiązanie skuteczne i potrzebne. Związane z jego wprowadzeniem obawy się nie sprawdziły. Dynamika wyników netto banków w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB (IPS-SGB) w 2016 r. wyniosła 23 proc. i 9 proc. rok później, podczas gdy w bankach komercyjnych w 2016 r. nastąpił wzrost wyniku o 8 proc., a w roku 2017 zanotowano spadek o 3 proc. Również rozwój portfeli kredytowych w IPS-SGB był szybszy niż w bankach komercyjnych. Średni wskaźnik jakości portfeli w grupie banków należących do IPS-SGB na koniec 2017 r. wyniósł 4,76 proc. a w bankach komercyjnych ukształtował się na poziomie 6,23 proc.

Warto również podkreślić pozytywne efekty współpracy Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB z Biurem Informacji Kredytowej w zakresie poprawy bezpieczeństwa funkcjonowania banków. Dzięki realizowanemu przez obie instytucje projektowi znacznie poprawiła się jakość oceny zdolności kredytowej w BS-ach. Wszystkie banki uczestnicy IPS-SGB podpisały umowy z BIK zarówno w zakresie baz danych o klientach indywidualnych, jak i przedsiębiorcach. Zapewnia to kompletną informację o historii kredytowej aktualnych i potencjalnych klientów i umożliwiła lepsze zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz dostęp do szeregu interesujących i cennych analiz przygotowywanych przez BIK. Rozwiązanie opracowane wspólnie z Biurem Informacji Kredytowej pozwala również na prowadzenie ocen koncentracji ryzyka kredytowego na poziomie całego systemu ochrony. Raporty i analizy w tym zakresie są wykorzystywane do oceny ryzyka w Spółdzielczym Systemie Ochrony od początku 2018 r.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że banki spółdzielcze są znakomitą przykładem oddolnych inicjatyw osadzonych na idei lokalnego współdziałania i pomocniczości. Ich współpraca, choć trudna pokazuje, że społeczność lokalna potrafi ze sobą kooperować w zorganizowany sposób.

„Działając na bardzo konkurencyjnym rynku, z ogromnymi barierami zarówno kapitałowymi jak również w formie skomplikowanych regulacji i wymogów nadzorczych, banki spółdzielcze potrafią w sposób niezwykle demokratyczny tworzyć bezpieczne i konkurencyjne instytucje, które współpracując, zapewniają wsparcie i rozwój lokalnej społeczności.

► Michał Ołdakowski, wiceprezes Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB

PARTNEREM PUBLIKACJI JEST

DZIENNIK
BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

OKIEM EKSPERTA

Szybsze niż banki komercyjne

SŁAWOMIR KOWAL

prezes PayHolding, właściciela kantorów internetowych
www.amronet.pl, www.pluskantor.pl, www.gieldawalut.pl

Sektor bankowy oraz rozwijające się bardzo dynamicznie firmy FinTechowe doskonale się uzupełniają, a klient otrzymuje najwyższej jakości usługę. Widzimy to w przypadku prowadzonych przez nas kantorów internetowych. Klienci, poza korzystnym kursem i szybkością wymiany, oczekują przede wszystkim bezpieczeństwa. Oferujemy je dzięki zaawansowanej technologii, zastosowanej w naszych platformach, ale także idąc w kierunku integracji ze środowiskiem bankowym. Banki spółdzielcze są dla nas szczególną kategorią partnerów, działając dużo szybciej i sprawniej niż banki komercyjne. Są też często bardziej otwarte na nowe technologie. Potencjalny czas integracji api PayHoldingu z systemem danego banku, wynosi mniej niż miesiąc.

OKIEM EKSPERTA

BS-y nie boją się nowości

JOLANTA SADOWSKA

dyrektor ds. kluczowych klientów w ITCARD

Od lat Banki Spółdzielcze są prekursorami innowacyjnych technologii. Już na początku 2000 r. miały kioski informacyjne czy strefy samoobsługowe. Moja 15-letnia współpraca z BS-ami, pozwala na stwierdzenie, że są otwarte na ciekawe rozwiązania i czasami może dziwić, że podejmują się wdrożeń, do których nie dojrzały jeszcze duże banki komercyjne. Warto dodać, że każdy rok przynosi nowe usługi. Tegoroczna odsłona to produkt dla Banków Spółdzielczych ze Zrzeszenia BPS pod nazwą Planet Mobile. To aplikacja mobilna na telefon, która do niedawna obsługiwała płatności bezgotówkowe. W październiku zamieni się w małą bankowość mobilną umożliwiając klientowi zarządzanie produktami kartowymi, czyli np. zmianę limitu karty, PIN-u karty lub jej zastrzeżenie.

OKIEM EKSPERTA

Wymagający klienci

ROBERT MIKULSKI

radca prawny, partner zarządzający Kancelaria Radców
Prawnych Mikulski & Partnerzy

Banki spółdzielcze to coraz bardziej świadome i wymagające podmioty. Nie są już zwykłymi dawcami kapitału, ale niejednokrotnie „kooperantami” w rozwoju biznesu swojego klienta czy jego codziennym funkcjonowaniu. Są banki, które dostrzegają potrzebę zdecydowanego podążania za rynkiem w zakresie nowych technologii i udogodnień dla coraz bardziej wymagającego klienta. Mało kto wie, ale to banki spółdzielcze jako pierwsze w Polsce wprowadziły autoryzację biometryczną na swoich bankomatach. Bankowość spółdzielcza to znakomita platforma do budowania silnej lokalnej bankowości opartej na dobrej organizacji i trafiających w rynek produktów, zaspokajających potrzeby lokalnych społeczności i biznesu.

OKIEM EKSPERTA

Siła i bezpieczeństwo

RAFAŁ GUTOWSKI,

adwokat w KPRF Law Office

Gdy konkurencja w usługach bankowych jest coraz większa banki spółdzielcze muszą dążyć m.in. do umocnienia swojej pozycji rynkowej. W tym celu podejmują próby łączenia się z tym samym przeciwnikiem, ewentualnym problemem finansowym, jak również tworzą większą i mocniejszą finansowo strukturę, która jest zdolna konkurować z pozycją banków komercyjnych. BS-y, ze względu na rozmieszczanie swoich oddziałów w mniejszych miejscowościach wychodzą naprzeciw oczekiwaniom klientów, którzy z różnych przyczyn nie będą mogli starać się o pożyczkę w banku komercyjnym. Powinny jednak ostrożnie i po pełnej analizie ryzyka rozpoznawać każdorazowo wnioski klientów, ze względu, iż część klientów nie bez powodu nie może starać się o pożyczkę w bankach komercyjnych.